

Előfizetési feltételek:
Évre 16 Ft — kr.
Félévre 8 " 50 "
Nagyedvre 4 " 50 "
Évanként 1 " 50 "

Megjelenik minden nap, innepi utáni napokat kivéve.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:
Monostoros utca a L. Bányai ház alatt.

MAGYAR POLGÁR
POLITIKAI NAPILAP.

Hirdetési díjak.

Ötször hasábozott sor ára 6 kr
Bélyegdíj minden hirdetésből 30 kr.
Nagyobb hirdetésekül külön kedvezményt is nyújt a kiadó-hivatal.

Fiók-kiadó-hivatalok

Torján: Rotezár és Harmathal.
Désén: Krémor Sámuel.
Enyden: Vokó János.
Szamosújvárt: Csontos testvérek.
Kolozsvárt: Stein J. és Demján L.
M.-Vásárhelyt: Wittich Jánosnál.

KOLOZSVÁR, MÁJUS 10.

Fővárosi levelek.

Pest, máj. 8. 1871.

XXXI.

Kedves barátom! Mi már másod- vagy harmadikban jöttünk azon kellemes helyzetbe, hogy a kormány tekintélyét és kezdetleges javaslatát védnünk kell — saját maga ellen.

Igy leszünk a 25 ös bizottság munkálatával s illetőleg az igazságügyminiszter eredeti intencióival is.

Hogy ez állításunkat igazoljuk, kénytelenek vagyunk az első folyamodású bíróságok történetét, — a leghitelesebb adatok nyomán — összeállítani.

Tudva van, mert hisz ország-világ előtt történt, hogy részint a municipális jogok szabadvásztás és költségkímélés szempontjából, a magyar ellenzék szemben a kormánnyal a választott bírák elve mellett küzdött.

Ezzel szemben a kormány és pártja fölbozta a következő érveket:

— hogy jól fizetett, tehát anyagilag független bírákra van szükség;

— hogy kinevezett bírák kelljenek, nehogy a nepotismus a bírói székekhez, mint eddig, utat találjon;

— hogy Horváth miniszter nyilatkozata szerint — az igazságszolgáltatásnak könnyítése szempontjából, a nép érdekében, az eddiginél jóval több bíróságra van szükség;

— hogy végre a jó bírói fizetésekre, függetlenített állomásokra, könnyebb lesz teljesen megbízható, kinevezés után a kormánytól is teljesen független és tökéletes képzettséggel bíró törvényszéki hivatalnokokat megnyerünk.

Mi ugyan ez érvelésekre a következő ellen-észrevételeket tesszük:

— hogy a megválasztás utján még könnyebb, birtokos, tehát anyagilag függetlenebb bírákat választani, mint a minőre az ország jelen pénzügyében a kinevezett bírákat képesíteti;

— hogy a nepotismus ellen a kinevezés sem biztosít, miután ha a bíró az illető vidékről való, csak lesznek rokoni összeköttetései; ha nem, akkor házasság s más összeköttetések által egy bebonyolodhatik ezen társadalmi és rokon összeköttetésekbe, melyek mivel újak, ismeretlenek, annál veszélyesebbek lehetnek. Hozzáértünk ehhez, hogy maga a nép, mely fölött a bíró bíráskodni fog, sokkal jobban ismerheti embereit, s ha családok bevonók, a legközelebbi választás alkalmával jobbat fog választani;

— hogy a qualificatiót illetőleg a miniszter is csak azok és olyanok közl választhat, a minőket az országban találhatni. És hogy magát ezen qualificatiót a törvény csak úgy megszabhatja a választott bírákra nézve is.

De volt a miniszter fölhozott érvelései között egy, mely előtt némileg meghajoltunk, s mely a minél több kisebb törvénykezési helyre s minél jobb fizetésre vonatkozott. Ez ellen nem igen tudtunk egyebet fölhozni, mint hogy az országban nehezen lesz reá pénz.

A felelet reá az volt, hogy ez egyben, az igazságszolgáltatásban az országnak nem szabad törvénykeznie; hisz mondták a törvénykezés a költségek tetemes részét ugyis visszatéríti.

Hozzá volt ehhez fűgesszve az a remény is, hogy habár az első kinevezés a miniszter kezébe roppant hatalmat ad: legalább az egyszer kinevezett bíró nem marad a kormány alázas

szolgája, nem lévén többé kilátása a főlebb emelkedésre.

Most a centralisatio ezen jó oldalai is végleg elesnek. A törvényszékek száma 102-re számmittatik: de e helyett fölállítják a három Diäten-classét, folyton függővé teszik a bírót a kormánytól — tehát fölfelé és folyton függővé leszálított fizetése mellett az emberi gyarlóságoknál fogva lefelé is. Kellő számu törvényszéket nem állíthatni, mert nincs pénz, s e szerint egy a miniszteri függetlenség intenció, mint az országgyűlés több havi munkája kárba veszett volna.

Mind ezekből könnyű belátni, hogy jelenben az ellenzéknek nem lehet többé más hivatása, mint a centralisatióknak legalább kedvező oldalait a rozsak mellett fenntartani s a 25 ös bizottság munkálatát védve, ellene szegülni azon intenciónak, hogy a bírói függetlenségnek még csak árnyéka is megsemmisíttessék.

E szerint, mint levelem elején jelzem, e percben mi állunk a kormány eredeti álláspontján.

Valószínű azonban, hogy ettől is eltérünk; veltünk elejtetnek az elvek s kárba vesz az az oktanulni előidézett sport is, mely távol vidékek küldötteit száznaként hajította föl még e napokban is az ország fővárosába.

Éa nem hiszem, hogy mióta kormányok állanak a földön, a tervtelenségnek, oktalanságnak kiáltóbb jeleit produkálták volna valahol.

Pesten e pár nap alatt a pezsgő társadalmi élet az egyetlen szó körül forog: „Női bazár.”

Nem is utolsó látvány, egy grófnő nyakába akasztott tálcázu gyufát árulni látni, s kiabálni hallani: „Gyufát vegyenek; ára csak egy hatos!” Ez a bájos és derek Csekonics Endréné; mellette az ifju gróf Cziráky szedi be a piczlákat.

Máshol azt kiáltják szép ifju leányok: „a ki mer, az nyer” s ujra tovább fiatal hölgyek ajánlgatják mesés olcsóságu ujságaikat s egyéb vásártárgyaikat. A miniszterelnök — mint hírlíki trafik nem látta — szivarokat árul; Károlyi Victor né bort töltöget; kis fehér kőtenyes hölgyek nagy készséggel udvarolnak körültek; de nagy bankóval ne fizess, mert biz ott csak egy édes mosolyt és egy nyájas „köszönöm” szót kapsz vissza.

E három-négy napi folytonos szolgálat, többnyire fennálva az abhoz szokatlanoknak valóban nem kis fáradság lehet, s ezt csak is az hárpótolhatja, hogy itt a társadalmi legfelső köre a legalsóbb osztály sebeit gyógyítja.

P. Szathmári Károly.

Táviratok a külföldről.

Bécs, máj 8 A lengyel képviselők elhatározták, hogy Hohenwart előterjesztését elfogadják, s Rechbauer javaslatát, mely Galicziának nagyobb engedményeket tesz, elvetik, valamint a közvetlen választásokra vonatkozó javaslatot is.

Berlin, máj. 8 Bismarck nem tér ide vissza, de Compiègnebe megy, hogy a versaillesi csapatok szabad mozgathatását Páris alatt biztosítsa.

Versailles, máj 8 A mintegy 700,000 ujan választott municipális tanácsnok közül körülbelül 200 legitimista, 60 orleanista, 7000 bonapartista, a többi pedig republikánus vagy communista. Főleg communisták választottak Lyon, Roubaix, Lille s más nagy városokban és Elsass és Lotharingia határain.

Róma, máj. 8 A pápa veszélyes köszvény-

rágzó nőnek, vala a többi gyermekei közt egy gyönyörű három éves leánykaja, kinek ő ezerfélet is megtöltött, mit a kis csintalan mégis megtett, bamis kék szemével anyja után nézve, ki nyugodtan tovább vart. Hagyd az öllöt, vagy kikapsz. Nina veszi az öllöt s öszszévág vele egy lapocskát. Ninácska, ne rázd a fejedet, mert fürteid leullanak s kikapsz a veszázóval. Ninácska oly szívből rázá fejecskéjét, hogy lebombolt szöke hajfürtjei, mint szentet övedzik körül. Nina ne fuss lejjebb a hegyről, vagy a vesszővel jövvök utánad! Ninácska szalad, hogy ruhái szinte reptülnek; azután megfordul és felkiált: No mama! mama! jöjj csak az ostaral.

Anyai szeretet ez, van ebben okosság? lehet-e egy gyermek tisztelettel, ily gyöngésség iránt, fog ő majd okosan engedelmeskedni, ha a legkomolyabb, legfontosabb dologról leszen szó?

Soha sem kell az anyának valami jelentéktelent parancsolni vagy megtiltani, mert így a gyermek minden anyai parancsot jelentéktelenné fog tekinteni. De minden parancsban bizonyos magasztosságot lásson a gyermek, mert az, az anyától jó. Valamint az embernek, ugy a gyermeknek is szüksége van arra, hogy legyen felette egy egyén, kit tiszteljen és szeressen. A tiszteletteljes szeretet az anya iránt, a legboldogabb érzés a gyermek életében, és minden anyának komolyan rajta kell lenni, hogy azt gyermekében megtartsa, sőt nagyobbítsa, mennyiben magát még akkor is legmélyebb tisztelet tárgyává teszi, midőn a gyermek teljes itélőhetőséggel bír.

Semmi emberi boldogság nem hasonlít ahoz, melyet érzünk, midőn a szülők, de különösen az anyákat legközelebbi életkorunkban is, mint tiszteletteljes gyermeki szeretetünk méltó tárgyát tekintjük, és őket még akkor is, midőn a jobb életre már rég átköltöztek örögyalunkként a jóra vezető utunkban, mint világító szövéteknünk tiszteeljük.

Hogy valaki gyermeki boldogságát biztosíthassa, nem szükséges anyagnal lennie. Nem is

ben szenved. A szent collegium egy titkos ülést tartott, melyben a bekövetkehető krississel foglalkozván elhatározta, hogy a pápa halálának esetében Maltába vonulnak.

London, máj. 8 A sanderlandi republikánusok elhatározták, hogy a jövő képviselői választások alkalmával republikánus jelöltek léptetnek fel képviselőül.

Páris máj. 8 A St. Antoine külvárosban, a Picpus apáca-zárdában, melyből a nénék menekültek, három apácát találtak a nemzetőrök egy négyuszög lábnyi czellába zárva, kik a legborzasztóbb állapotban mintegy tíz év óta lehetnek így elzárva.

London, máj. 7 Granville egy april 28 ról kelt sürgönyt vett Bernstorff gróftól, melyben a nemrég előterjesztett kimutatás azon költségekről, melyeket Oroszországnak az ausztriai háboru okozott jelentékenyen alacsonyabbnak mondatik. A kimutatás nem tartalmazza ugyanis a kertületek és községeknek az elhasznált hadianyag és a rokkantak élelmezésére fordított kiadásait.

Athen, máj 7 Gregor patriarcha hamvait a Pyreusból épen most királyi diszszel ünnepelesen kivették és a székesegyházba letették. Egyidejűleg fénnyesen megültek az 50 éves függetlenség jubileumát.

Versailles máj. 8 A versaillesi kormány-nak a párisiakhoz intézett egy proklamatiója megvilágítja a párisi commune rémuralmát és újabb támadást helyez kilátásba a németek részéről, ha a fölkelést elnyomni nem sikerülne. A kormány meggyőződve, hogy a párisiak, mihelyt a katonák a körfalakon átléptek, ezekhez fognak csatlakozni, és végtére minden további szerencsétlenség megállítás tekintetében fölhívja a kormány-nak számos támogatóit, miszerint a kapukat tájrák föl, hogy egy roham fölősegesé válják.

Francia ügyek.

Gambetta, ki eddigél télen szemléloje volt a gyászos polgárháborúnak, több oldalról érkezett hírek szerint ismét a celekvés terére lépett. Az állítatik, hogy az ő felszólítása folytán szándékoztak a városok municipiumai egy általános congressust tartani. Más hírek szerint e congressus új nemzetgyűlés alkotását tűzte volna ki feladatául. A „Nouveliste” című lap éppenséggel azon föltűnő hirt ujságozza, hogy egy titkos szövetség alakult, mely mögött Gambetta áll. E szövetség célja megkutatni a jelenlegi nemzetgyűlést és helyére újat helyezni. E czélból a szövetség egyelőre magánértekezletekre hívta össze a városok községi tanácsát Bordeauxba. E szerint mondja a „Nouveliste” — május 10-én két nemzetgyűléstünk lesz. A párisi felkelők erősen remélik, hogy a Girondeban mozgalom fog támadni a versaillesi kormány ellen.

A versaillesi hivatalos lap a tervezett congressusra vonatkozólag kijelenti, hogy az 1855-diki törvénybe ütközik, s hogy a kormány nem fogja megengedni annak létrejövését. A kormány — ugymond a hivatalos lap — elárulná Franciaországot s a polgárosodást, ha az általános szavazatjog utján alakult hatalom mellett léte engedné jönni a communismus törvényszékét.

A versaillesi kormány ez oknál fogva adta ki az elfogatási parancsot Gambetta és Laurier ellen.

A frankfurti alkudozások, mint látszik, sokkal gyorsabban vezettek célhoz, mint a brüsseli conferentiák. Ma két helyről vesszük a hirt, hogy a frankfurti alkudozások sikeresek voltak, és hogy

nagy ismeretek, vagy valami lángész kívánatlik ahoz, hanem csak tiszta, hű és szeretetteljes szív, kifogyhatlan és fáradhatlan akarat a jó és nemes iránt.

Szeretni engedelmeskedni, erős lélekkel támaszkodni egy nagybecsűltek tekintélyre, a gyermek legnagyobb boldogsága, de ennek a gyermek-séggel meg kell szünni, és a gyermeknek később saját gondolkodása után kell haladnia.

A gyermek szeretetteljes engedelmesre szoktatva, a gondolkodástól az anyai tekintély által nem fog viszatartóztatni. Ha az anya jó és okos és kötelességű, akkor a gyermek jelenlététől nincs mit tartania, sőt ellenkezőleg, minden módon kívánni fogja, hogy a gyermekek maguk gondolkozzanak, pontosan észleljenek és gyorsan itéljenek.

Éa ugy hiszem, hogy országoknak, templomoknak és családoknak abban sok hasonlatosságuk van egymással.

Hol a gondolkodás megtiltatik, a sötétség terjesztetik, a kit az alattvalónak minden további vizagát nélkül kötelességévé tétetik, ott az előjárónak félniök kell, ott az igazság, jog és becsületes törekvés egészen vagy legalább részben hiányzik. „Vizagálj tok meg mindent, és a legjobbat kövessétek,” azt mondja az apostol. Az emberi arc ugy van berendezve, hogy érzékei által mindent vizagáljon, az emberi lélek szoktatasság gondolkozáshoz. A kis gyermeknek engedelmeskednie kell, mert édesanyja parancsolja; a valamivel nagyobbban, mert édesanyja még soha sem parancsolt olyat, mi nem jó lett volna; a majd egészen felnőttnék, mert saját jog- és kötelesség-érzete engedelmesre készíteti anyja iránt, és mivel azon érte az anyával azonos.

Minden anya szoktassa gyermekét saját gon-

a végleges béke azonnal aláíratik, mihelyt a hadikárpólás fizetésének módozata iránt megállapodás jó létre. Bismarck herceg állítólag megbízott Vilmos császártól, hogy a békeelőzmények fűntartása mellett Franciaországnak a lehető legkönynyebbit engedje. Bismarck közbenjárására, a francia kormány meghatalmazottjai alkudozásokat folytatnak frankfurti bankházakkal egy 500 millió franknyi kölcsön fölőtele tárgyában. — Elismerjük, hogy a francia kormányra rendkívüli terheket szab a versaillesi békepontok végleges elfogadása, de a helyzet és Franciaország jól föllogott érdeke egyaránt megkövetelik, hogy a végleges béke mihamarább aláírassék.

A Páris körüli harczerén nem történt kiválóbb esemény 4 én sem. A versaillesi csapatok főkép az Issy és Vanvres erődök ellen intezik támadásikat, s itt szakadatlanul tart az ágyútűz. A kormány-csapatok sánczműveletei igen előre haladtak. Éjjel egy futóárokban, mely a nevezett két erődöt egymással összeköti, élénk küzdelem folyt. Egy kis sáncz, mely a két erőd közt fekszik, elfoglaltatták a kormánycsapatok által, kik az alkalmossal több foglyot ejtettek. A katonaság azonban csakhamar kénytelen volt elhagyni az elfoglalt sánczot, mert az igen ki van téve Vanvres erőd tűzének. A kormánycsapatok vesztesége körülbelül 70 halott és sebesült; a felkelők vesztesége állítólag tetemes. Egy sürgöny azt jelenti, hogy a commune lapjai elismerik a kormánycsapatok által kivított előnyöket.

Rocheport Henrik érdekes párhuzamot von lapjában Bismarck és Thiers között ez utóbbi rovására.

„A német birodalmi kancellár — mondja Rocheport — százszor előhaladottabb a versaillesi férfiaknál, a mi nem utolsó szegénye a mai kormány-nak. Bismarck hg. nem ismer hatályosabb eszközt az el-sassai és lotharingiai lakosság rokonszerveinek megnyerésére, mint azt, hogy bőven megadja a lakó-ságnak azon községi szabadságot, melynek pusztá említésére ég felé áll Thiers ur minden hajszála s e jobboldali többség mumiái jéjden ugranak fel helyeikről. Ha Páris nem győz e borzasztó harcban, akkor az elsassai és lotharingiai lakosság legalább azzal vizagszathatja magát, hogy a német uralom alatt több szabadsággal fog birni, mintha megmaradt volna a versaillesi kormány sarlója alatt.

A „M. Polg.” eredeti távirata.

Feladatott Pest, május. 10-én 10 ó. —. p. d. e.
Érkezett május. 10-én 10 ó. 45 p. d. e.

Az Issy erőd kilenczedikén reggel bevétellett; s ekkor megkezdett az általános ágyuzás Páris ellen. Az unio liga öt követet küldött Bordeauxba a congressus létrehozását megkísérlni.

Picard egy interpellatióra kijelenté: hogy a kormány ellenzi a congressust, s négy napja hogy küldött megfelelő utasításokat a departementokba. A Vendome-szobor még fennáll

A „M. P.” távirata a bécsi börzéről.
Máj. 9. 5% Metalliques 59.05 frt. 59.—. — 5% nemzeti kölcsön 68.70 — 1860-diki államkölcsön 97.—. Bankrészevény 744.— Hitelrészevény 279.10. — London 125.20 — Ezüst 122.50. — Cs. k. arany 5.90 Napoleondor 20 franc 9.93.

dolkodásához, s a melletti itéletét teljes erejéből támogassa és élcsítse is.

Nem vak engedelmesség, nem megmondolás nélküli hit teszik az embert kintartózá kötelessége teljesítésében, hanem összhangzása saját jogi fogalmával, avval, mi neki parancsolva van.

Mennyire igaz ez, ott láthatni legjobban, hol az ember kötelességérzete kísértet alá vettetik.

Mennyivel máskép küzd azon harcok, ki általa megértett s elismert igazságért harcol, mint az, ki csak gépiesen követi a többit.

Igaz, hogy vannak népek, hol a harcsoz soha sem küzdhet az általa elismert igazságért, mert az igazságot elismerni nem képes, mert elbutulva, sőt elláttiasodva, minden fogalom nélkül nő fel és az altisztek által csak a fegyvernek gépies forgatására tanítatik be. Ő nem küzd, csak öl, vagy öleti magát.

Ezek lelkeknek legbelsejében elrejtve, elfojtva van az, mi emberiségüket bizonyítja, ez egykor kitörhet és jaj az időnek, jaj azon kornak, melyben az történni fog!...

Havretól Versaillesig.

II.

Beauvais már egészen a németek birtokában volt. E várost tizenöt ezer lakóssal, dómával s még szebb történelmi multtal bír. D' Arc Jankának, az orleansi szűznek Hachotte Johannában, a beauvaisi szűzben vetélytársnője támadt. Az orleansi bűsnőnek, ki magát Bátor Károly ellenében kintüntet, s egy burgundi ágyut elfoglalt, szép emlékszórot emeltek a főpíaczon, hol minden évből emlétkün nepet tartanak. Itt ismét igen érdekes látványt nyújtott egy szétrombolt vaspálya gyors helyre

Uj „Erdélyi Muzem.”

Tanulmányok a nevelés körül.

Közi Lendvay Lujza Okleveles nevelőnő.
Vége.

Vannak emberek, kik ha gyermekkorukban büntetést kaptak nem egyszer mondták: mi örömmel eltűnök büntetésünket, csak ne lenné mellette oly szomorú kedves jó anyánk!

Ismerje el a gyermek, hogy az anya utálja a rozsat és a jót cselekszi, ismerje el, hogy boldogságát az övében, élvezetét pedig csak benne találja, ismerje el, hogy szerencsése, boldogsága ott is elősegítették hova az itélőhetősége el nem ér s hogy az anyának czejja boldognak látni gyermekét, csak ugy fog ő engedelmeskedni félelem nélkül. Az igazi engedelmesnek félelem nélkül kell történnie, mert a félelem a hazugságnak nem az engedelmességnek lesz anyja. Egy igazán engedelmes gyermeknek bátorágának kell lenni érdemtelis büntetését eltűnni. neki mondania kell: én hibáztam büntess meg engem. És a büntetésnek a hibát oly bizonyosan kell követni, mint a mennydörgésnek a villámást. Bármily nehezére essék is az anyának, az egyszer meghatározott büntetésnek nem szabad elmaradnia; inkább semmi fenyegetést mint mindig tres szavakat halljon a gyermek. Egy anya, ki majd evvel majd avval a fenyegetéssel lép fel, anélkül, hogy azok egyikét is teljesítene, magát a legkisebb gyermek előtt is neveléssé teszi.

En láték egyszer egy felette furcsa történetet, habár azt komolyan véve rajta inkább sirni mint nevetni lehetett volna. Egy anyának, egy vi-

Földterhermentesítési kérvények Magyar 79.90. — Erdélyi 75. — Horvát 83.50.

HIRHARANG.

(o.) József főherceg Maria Annunziata halála következtében félbeszakított szemléltetést s a „Debrecezen” értesülése szerint csak az udvari gyász leteltével folytatandó.

A Victoria biztosító társulatnak több részvényese által a következő sorok közlése kértünk fel: Szerkesztő ur! A „Kelet” tegnap napi száma egy új kombinációt ajánl a Victoria biztosító társulat vezérigazgatói állomására nézve, és a választásra beharangozás mellett elmondja, hogy Vagner mennyivel jobb lenne Galgócynál. Indokolásának azon része, melylyel az ajánlott nagyobb képességet bizonyítani akarja, gyarló és érthetetlen ugyan, de annál kirívóbb propagandája a közlemény másik részében, melylyel a közönség idegeit rángatni akarja, s még csak azt várjuk, kiáltson fel keservében: „Hagyjátok meg Hinczet is alelkőknek, mert különben romba dől a világ.” — Na ezt az igaz nem meri ugyan meg mondani, de a sorok között sejtetni engedni jámbor hűvel. Kötődésünk a főúri consortium a „Kelet”-et nem azért alapította, hogy a Hincz családnak a Victoria-féle privát érdekeit akarta volna képviselnie csupán, és mégis az emlitett szoros rokoni kapcsolatban és így megleghezős érdekűségében élő szerkesztő tájékozatlansága, és az ügyállás metében nem ismerése miatt, meglehet akaratlánul, de tényleg családi érdekeket enged a közügyek felé helyezni, mert különben az újbóli gyantsítás helyett, inkább a választmány egyhangú már köztudomású megnyugtató nyilatkozatát tette volna közzé, de természetesen, hogy ezt kívánni inkább lehet, mint teljesíteni, mert sokkal könnyebb jótestvének, mint igazgatónak lenni. — Kár azonban egybisszünk nem eokat tehet, ha csak saját hitében nem, mert a publicum nagyobb része egyis észrevette már, hogy ezen tendenciosus gyantsítás nem egyéb, mint választási agitáció azok számára, kiknek roskadozó hatalma ez utolsó horgonyban lél a jövő minden vigaszt, és éppen ezért az adott jótanácsokat valódi értékre állítandja le annak idejében a választó közönség. Kolozsvárt május hó 8 kán 1871. A Victoria biztosító társulat több részvényese. (Közre adtuk e sorokat, de nem mulasztjuk el figyelmeztetni a beklődő urakat egy tévedésükre. A cikkek mellé fogott néhány soros újdonság korántsem Vagner Frigyes urat érti, a Victoria jelenlegi egyik igazgatóját, ki soha életében Bécsben biztosító társulatnál nem működött, hanem egy másik Vagner, kinek kezei között nem régiben mult ki egy biztosító társulat. A dolog főnyája azon rut mystificatióban van, melylyel a Vagner Frigyes személyét akarják belekeverni. E részben Vagner Frigyes urnak személyes nyilatkozatát bírjuk, hogy ő ama cikkről semmit sem tud, s egyáltalában nem hatalmazott fel senkit, nevével agitálni. Szerk.)

Kulisseky Jánosról, ki egykor akkora népszerűségnek örvendett Kolozsvárt, a következő sorokat olvassuk a többiek közt az „Ellenőr”-ben: Kulisseky — mint tudja van — a „Magyar közönség biztosító bank”-nak volt vezérigazgatója. A társulatnak e hó 8 án tartott közgyűlésében az elnök, Tisza László, sajnálattal tudatta, hogy Kulisseky vezérigazgatói állomásától felfüggesztett. Az elnök megnyitóböszéd után Lázár Imre a választmány jelentését olvasta fel, ezután pedig szót kért maga Kulisseky János. Szólt utal azon nehézségekre, melyek a társulat alakulásaok előfordultak. A választmányi jelentés vádakat tartalmaz. Ő e'ene. Igaz, ő Bécsben volt, de tetteiről mindig számot tud adni. Felhozta, hogy ő 100 részletjeggyel érdekelve van. Végül kéri a közgyűlést: válasszon egy bizottságot, mely az ő eljárását megvizsgálja, s az eredményt a közgyűlés elé terjeszse. A rövid vita után, melyben az elnök nézete volt az irányadó, a közgyűlés kész a bizottságot kiküldeni, s pedig azonnal. A bizottság következő tagokból alakult meg: Pogonyi, Oberrecht, b. Podmaniczky, Czitó és Dunst. A választmányt a bizottságban Lázár és Heller

állítás. A francziák e közlekedési eszköz elrontásánál is úgy jártak el, hogy maguknak szászorató több kárt okoztak, mint az ellenségnek. A szétrombolást óriási műépítményeken, hidakon és vízvezetékeken eszközölték, melyek rendszeren csak azért valának készíttve, hogy erős emelkedési szögök vagy éles kanyarulatok kikerültesse, és a melyek inkább fényűzési építmények, mint hasznos művek jellegével bírtak. A számos ivézzel ellátott hatalmas vízvezeték egy robbantották szét, hogy az oszlopok és boltívek hajlásra dölve, egy romhalmazzá képeztek, mely a hajózható folyamot elzárta. A német hadsereget a távirásztati hivatalnokokon kívül egy szakasz vasúti mérnök is volt. Ezek azonnal hozzáláttak a munkához, és bámulatos gyorsasággal dolgoztak. Építészeket szolgáltattak nekik saját hadseregük, közönséges munkások pedig a francia lakosság. Egyik sinpár nemsokára le volt rakva, s a másodikon aztán több kényelemmel dolgoztak. Szerencsésükre a francziák anyai targonczát, szekeret és mozdonyt hagytak vissza, hogy a vonalakat mindjárt használatba is lehetett venni. A francziák csak a legjobb mozdonyokat szállították el, s a visszamaradtak kitarozva használható állapotba tették, míg a Münchenből, Stuttgartból, Dresdából és Berlinből érkezett jobb gőzgépek amazokat föl nem váltották. Beauvaisotól Chantillyig a helyreállított vaspályán utaztam. Chantilly, előbb az Aumale, herceg kastélya s a szomszédos városall együtt egy angol és amerikai gyarmatnak telephelye, most főhadiszállása volt a szász koronaörökösnek. Gonesse és Villiers le belső szász csapatok tanyáztak, s kiliátásuk egész Párizsig terjedt. Chantilly-ben egy porosz Landwehr ezred fektűt, s épen készüléfelében volt átengedni helyét a szászoknak. Az ezredes, egy izmos és erőteljes

képviselik. A bizottság Kulissekyvel együtt a melleszobába vonult tanácskozni. Mielőtt a közgyűlés az alapszabályok felett tanácskozását befejezte, a vizsgáló bizottság is bevégezte működését. Pogonyi, mint bizottsági elnök a megállapodást előterjesztte: a bizottság a választmány által föllállított védpontokat megbirálta. Tekintve pedig, hogy Kulisseky csakugyan az alapszabályokat megsértette, vizsgálásokat követelt el, (a mennyiben más intézetnél is igazgatósági állomást foglal el, s az ez iránt hozzá intézett felszólításokra nem felelt) tekintve mindezeket, a bizottság az igazgatósági választmány eljárását helyesnek és correctnek találja. Ezen jelentést tűz a közgyűlés elé megvitatás végett: 1. Elmozdítottunk tekintessék e Kulisseky vagy nem? 2. Miként intézkedik a közgyűlés a fizetés hátralékáról? Erre hosszu és élénk vita fejlődött ki, melyben Kulisseky viselt dolgai a legkedvezőlenebb színben tűntek fel. Elnök, tekintve Kulisseky családját, a félfizetés kiadását hozza indítványba, a mitől azonban a vitában fölmerült súlyosbító körülményeknél fogva ő maga elláll. Végre is a következő határozat emelkedik érvényre: A közgyűlés Kulissekyt állomásától elmozdítja s a választmány utasítja, hogy perbefogásáról intézkedjék. A mi magát a biztosító bankot illeti, örömmel halljuk, hogy szép fejlődésnek indult, s legújabban megszabadulva azon nyűgöktől melyek haladását akadályozták, bizton remélhetni, hogy egyike lesz a legjobb nevl biztosító egyleteknek. Az igazgató választmány maga is igéri, hogy „kerülve jövőre is a minden ok nélküli fészkelődést, szédülést, ok nélküli költsékezést, az intézetet hatalán lassan is s zaj nélkül, de biztosan fejleszteni lesz törekvése.”

Az „Erdélyi pince egylet Kolozsvárt” czég alatt alakult kereskedelmi részvény társaság aláíróit tiszteltel szolítottam fel: hogy a aláírt részvényeik után a második, 10% lék részletet, — folyó év, Május hó 15-ikig a kolozsvári kisegítő pénztár igazgatója T. Tanfer Ferencz urhoz, alapszabályunk értelmében, befizetni sziveskedjenek. Kolozsvárt 1871 május hó 8 án. Az igazgató választmány nevében Dávid Antal igazgató.

Blaháné, a kit a jó debreczeniek oly sok kiittetésben részesítettek, a ki aztán öröme erejével ott hagyta őket a faképnél s művészs szeszélylyel fizette a szeretetet a „Debrecezen” munkatársát sobajra készíti. A lap gondoskodott róla, hogy távirati uton értesüljön a művésznő pesti sikeréről, s ez fényes lévén a távirat végén csak annyit tesz hozzá: „Hej, hej, hej...” Ez a sóhaj valóságos elégia. Különbözn vizsgálatodjék tisztelt collega, minket is itt hagyott nem egy jó erőt, a melyet neveltünk, gédelgettünk addig a míg megnőtt a szárnya! — Hujja, háj....

Orvosokért folyamodott a versaillesi kormány s hallomás szerint a bécsi helyőrságból már néhány orvos ki is szemeltet a közelebből elindul a polgárháboru títte sebek gyógyítására.

Okolowicz ezredes, a ki Dombrovszkyval együtt azok közé a „lengyelgek közé tartozik, a kik a commune szolgálatába léptek s csapatok élére állítottak, fia egy lengyel menekültnek, a ki Vierzonaiban letel-pedéit és Pyat Felixnek egy testvérhugát vette nőül, s zenészzettel foglalkozott. Neve nehezen lévén kimondható Augusztusnak nevezte magát s számos gyermekei a „kis Augusztusok” (les petites Augustes) név alatt voltak ismeretesek. Az ezredes a legöregebbik közöttük eleinte a vasutaknál kapott alkalmazást, azután elment Törökországba és Sadik pasa (egy lengyel Renegatus) kozákjai közé állott. Az olasz háboruban Garibaldihoz ment, innen pedig a lengyel forradalom kitérősekor Lengyelországba.

Livingstone a híres Afrikai utazó, a kiről az utóbbi időben oly gyakran jöttek halála hírei, zanzibari tudósítások szerint él és jól van de minden anyagi segélytől meg van fosztva.

Oppolzer tanár utóddal a Wr: med: Presse” szerint Duchek tanár kiittó ajánlata alapján Dr. Baumberger a wüzburgi klinika jeles tanára választott meg.

A bécsi drámaírók és zenészerzők mult szombaton tarták meg azt a gyűlést, a mely egy létesítendő egyesület megvitatására hivattott egybe. A gyűlés határozata az lett, hogy

férfiu, I. Frigyes Vilmos katonaióriásai közül valónak látszott. Valódi típusa volt a Landwehrben szolgáló vidéki nemességnek. A háborut szivesen fölszerelte volna otthonjainak ekéjével, de érte a szolgálatot s kötelességeit pontosan teljesíté. Az oly aristokratiára, mely birtokát maga kezeli, s e foglalkozást csak azért hagyja el, hogy minden tekintet nélkül a magassabb rangra vagy zsoldra szorgálja hazáját, minden ország büszke lehet. Midőn a pályaudvaron sétálgattam, s a férfút embereivel érintkezni láttam lehetetlen volt be nem látnom, mily nagy előny rejlik ily minden rend és foglalkozáskörből összeállított nép-hadseregben. Az ezredes szóba elemeyedett minden katonával, elbeszélétté hadi élményeit, s részvétel tudakozódott rokonai és helyzete felől. Hogy e szép egyenlőség és szívélyesség egyetlen más hadseregben föl nem található fegyelemmel párosul, az egyik legnagyobb előnye a porosz szervezetnek. A mi önkényteseknek nem találunk be magukat ily rendszerbe, s a francia katonák előtt az teljesen érthetlen. A szívélyes testvériség és vak engedelmesség közötti látszólagos ellentét elenyészésének magyarázatát azon kiittó német tanítézetekben találjuk fel, melynek növendékei, lakjanak bár a falvakon vagy a gazdag fővárosokban, egymás mellé, ugyanazon hadseregbe osztatnak be.

A hadsereg befejezi azt, a mit az iskola elkezdett. Egy izben alkalmam volt egy magasabb rangu porosz előtt csodálkozásomat kifejezni a műveltség és cu'ura azon jelei fölött, melyeket a közönséges kézművesek társalgásán észleltem. „Nem tudja e ön — mondá — hogy legtöbb kézművesünk az egyetemen volt?” — „Hogyan?” — kérdeztem. — „A mi az egyetem a tudósnak — választá ő —, az a hadsereg a közönséges embereknek. A háromévi szolgálat háromévi tanítással van összekötve. A hadgyakorlat naponként négy, a tanítás három órát vesz igénybe. Embereinknek

a bécsi tagok képviselőt küldenek a Norimbergába hirdetett nagygyűlésre az öszves német drámaíróknak és operaszerzőknek, a mely az egyesülést felett határozatot hozni hivatva lesz.

Vilmos császár a fürdőidényt imét Gasteinban forja töltetni s a szállás már meg is rendeltetett. Ebből a fürdőből Austriát, Emsből Franciaországot vitte a vérfürdőbe, képzelhető tehát, hogy mily kedves reminiscenciái lesznek majd a gasteini szalonokban.

A debreczeni orvos és gyógyszerész egylet kirándulást tervez Erdélybe, s a mint értesülünk jövő vasárnap érkezének a résztvevők Csucásra és eshetőleg Kolozsvárra. Szivesen látjuk.

Blaháné asszony első fölléptéről a pesti nemzeti színpadon, ezeket olvassuk a „Fővárosi lapokban” Blaháné Luiza asszony vasárnap mutatta be magát a nemzeti színpadon, a „Tündérlak Magyarországban” czimű régi népies bohozatban, mint Marosa. Igen szívélyesen fogadták, tapssal, koszorúval, virágoktréttakkal; később is többször hívták ki; dalai batást tettek, s kivált egy csárdás-dallamnak meleg előadásával az egész közönséget tapsokra ragadta. Szerződéses mindenestre nyereségy, miután csinos alak elevenséggel, friss hang érzéssel párosul náia, s játsznai is élénkebben tud mindazoknál, kik népszínművekben tűz év óta tette színpadunkon kísérletet. Távol áll azonban Hegedűstől, kit törölmetszett eredetisége, gráciája, izlése és költészete oly feledhetlen jelenséggé emeltek. Blaháné asszony előadásában van routine, de nincs elég költészet és lelemény. A részleteket nem aknázza ki kellőleg, s a mi a vaudivelen-ben födolog: a változatos játék nem képezi erős oldalát. Például a mamor jelenést pezsgőbb kedélylyel, a „tündérekastély”-ban a meglepetéseket és hűledezéseket gazdagabb színezéssel kellett volna játszani. Mondják különben, hogy az operette erősebb oldalát képezi, s egész képességét mindenesetre csak akkor fogjuk megítélni betni biztosan, ha több szerepben is látnuk.

Egy tizkrajzörös többlét története. 1864-ben történt hogy K... zsandár parancsot vett egy fogoly átszállítására. A zsandár úgy találta, hogy az utalványozott pénzösszeget nem elegetdős s 10 krral többlét költött, ezt a számadásban indokoltan kimutatta s a megterítését kérte. A commandó nem úgy találta a dolgot a revisio folytatásitja a zsandárt a 10 kr. lefizetésére; a zsandár superrevisiót esedezik, a superrevisio folytatásit vesznek az illető hatóságok a véleményadására, melyekre aztán az igény jogossága vagy ellenkezője megállapítandó. A véleményadások 1867-ben együtt vannak s öszszefoglalás gyanánt felterjesztettek. 1869-ben kételyek támadnak a vélemények iránt s azok újból kiadatnak bővebb indoklás végett. 1871-ben kiadatik az actus a zsandárnak, hogy igényét megalapítsa, de kistül, hogy a zsandár már régen megbalt s nem maradt örökösök. Ennél fogva elhatározott, hogy az időközben hat font néhány lat súlyos actus a papirgyárba szállíttassék s öszszteressék pappen-deckli massának. És ez még nem is tréfa mert a „M. Ztg.” katonai szaklapból vették át.

Gr. P. Nyilás az ellőt, tüz szegeszt, marokra a vasalót! Egy hangzott a jelző s strikkoló szabólegények között, kik kevésnek tartván a napidjárt, azt 2 frt 50 krra akarják emeltetni s eltérni az eddigi szokástól, hogy a készített darab szerint fizessék a mesterek munkájukat. Miután azonban ez óhajuk sem teljesült, ma vagy 3—400 an 10 óraker az országgház köré csoportosultak, hogy monstre-petitioit nyujtsanak át a ház-nak. — Thaisz kapitány azonban gondoskodott, hogy zavar ne történjék, s a ház alsó folyosóiba 50 db. drabantot consignált teljes fegyverzetben. Tegnap az a hír szárnyalt, hogy az elkezeredett szabólegények a fegyvertárt készíttnek megrohanni, — hogy az ott levő — néhány ezer — hátulról fegyvert hatalmukba kerítsék. — E terv megakadályozására azonban szintén megtették a kellő intézkedések. — 11 óra előtt 20—25 lovas drabant jelent meg a helyszínén, s a muzeumkert bosszában a Sándor-utczát kiirtván, a Luby-féle háznál s az ötpacsirta-csilla sarkán az utat ellátták s a zajongó tömeget csillapították. A muzeum kertajói köröskörül be vannak zárva, a kert kiirtve. — A házban is megtörtént minden előkészület a netaláni érszak ellen, az ajtókat drabantok őrzik. Egy, zajongót, a ki a drabant puskáját el akarta venni, elfogtak. — 12

a legjobb testgyakorlatot, s a legcélszerűbb szellemi foglalkozást nyujtjuk. Táreas kiképzésüket léte-síttük valami rangbeliüknek szerencsés öszszevegyitése által a fegyverek alatt.

Mialatt ezen gondolatokkal foglalkoztam, Beaumontoz, s vele a baroz színteréhez is közeledtünk. Eddig szép garnaftödekek találkoztunk, most az Oise völgybe érve, sznnek verőfényes lejtőin szőlőtültvényekk tartáltak fel előttünk. A falvak tömve valának katonákkal, de a földművesek szomoruan járkálgattak, s a legtöbb boltnak ablakai zárva valának. A falakon még látni lehetett a párizsi falragaszokat. A szép völgyben minden elpusztult: egyetlen szénakazlon sem akadt fel a szem. Az ut melletti gyümölcskertek igen termékenyek voltak, csakhogy a gyümölcs a fák alatt a földön rothadozott.

Pontoise, a festői város és híres hídja mögött tovább haladásunk meg lön nehezítve. A Szajna jobb partján kelle egy még fönnmaradt hidat keresztűnk, melyet végre Sartrouville-nél találhatunk fel. A vaspálya, melyhez tartozott, használatlanná lett, de a hidat a németek hamar járható állapotba helyezték. Minden kétszáz lépésnyi távol-ságban dörög megállítást hallottunk, s elő kelle papirjainkat mutatnunk. E folytonos föttartoztatás miatt nem haladtunk tovább Sartrouville-nél, hol alig találhatók egy kis nyughelyet s vacsorát, mely egy kis vízevesből, egy darabka kenyérből és sajtból állott, s melyért pénzünkön kívül még köszönetet is kelle mondanunk a vendég-lősnek.

Utunk végén, Saint Germainotól Versailleisig még többször meg kellett állapodnunk. Folytonosan hosszu szekérsorokkal találkoztunk, melyek lótakarmányt, lőszereket, czukrot, kávé és lisztet szállítottak. Más szekerek meg betegekkel és távirásodronyokkal voltak tele rakva. Egy magányos erdőben, három ut keresztvezésénél ulánusokra

óráker a tömeg, mely eakorig mintegy 5—100 ra szaporodott, elhatározá hogy eloszik, s az egylet helyi-égeiben 2 óráker öszzevgyűlve, együttesen fog a belügyminiszterhez menni kérvényét átnyujtani.

Négynejűség. Bizonyos Rapp ur ház-asági viselt dolgairól azt olvassuk a „Sopron”-ban, hogy négy neje volt. E lapnak egyik mosomegyei levelezője írja, hogy a rajkai főbíróság a napok-ban gyanu ok folytán elfogatott egy vándor sebést s a beérkezett tudósításokból kiderült, hogy az illető, Rapp Ignácz alnév alatt Kőpcsenyben egy év előtt a megbalt Lamprecht sebész helyét elfoglalván, magát volt főorvosnak s a es. kir. hadsereg-ből elbocsátottnak adta ki. Igazi neve azonban Preaminger József; 38 éves; római katolikus, kremmsünsteri illetőségű, ki az 1856. és 1859 iki hadjárat után mint orvos Péterváradon állomásra jutott s itt egy Schmidt Mária nevű nővel második házasságra lépett, míg első neje és két gyermeke Neusatzban laktak. Azonban tette felfedeztetvén 9 havi börtönbüntetést mellett kényszerítették első ne-jét visszavenni. Azonban „ő basasága” nehány hó után családját elhagyván, Rapp név alatt elvett egy beszanovói özevgyaszonyt harmadik nőül, mivel „per varius ambages” Kőpcsenybe jövéen, őt is elhagyta készült s már telhetlensége bebizonyít-tására annyit meg is tett, hogy Zsambékon Lam-precht név alatt maga és neje részére lakást vett és letelepedni készült; Lamprecht okmányait, ennek könnyelmű nejtől kiisolván, felhasználta; azonban harmadik neje féltékenységeben felföldözte s letar-tóztatott. Jelenleg az ügy a mosonmgyei törvény-szék előtt várja az ítéletet. Megfoghatlan, hogy ezen egyén már 1854-ben nőtülvén ennek daczára majd tiz esztendeig, mint nőtelen ledérkedett a katoná sorban is.

Felső-Ausztriából írják, hogy ez idén a gyümölcsfák a virágoktól szinte duzzadnak, és ha a virágoknak csak csekély része hoo gyümölcsöt, úgy igen bő termést lehet reményelni. A barack, alma, körte és diófák tömve vannak virágokkal, a szilvafák is meglehetősen virágzóak.

Sajtóhiba. Lapunk 104-ik számában a hirharang rovat 12-ik kikezdésében e télelt: „24 lett a robbanás áldozata” „14” re kérjük kijavítani.

T. és felelős szerkesztő K. PAPP MIKLÓS.

Nyiltér. *) A kolozsvári hitelbank és zálogköcsön társulat. (alaptökeje 300,000 forint teljesen befizetve) elfogad 100. 500, és 1000 fts pénztárjegyek mellett pénzbeteteleket és a rövidebb vagy hosszabb felmondási időhöz képest 5 vagy 6 százalékkal kamatozja.

Időgenek névjegyzéke a Biasini szálodájából Kolozsvárt, május 9-kén 1871. Szentpéteri János, birtokos, Tordáról. Rezey Áron, lel-tész, Csucsaról. Csusz László, birtokos, Egeres-ről. Bodor Ferencz, hivatalnok, Deésről. Torma Károly, főispán, Deésről. Földvári Miklós, birtokos, Deésről. Gr. Vass Jenő, Deésről. Kolb Ferencz, hivatalnok, Tordáról. Avedik István, hiva-talnok, Kolozsvárról. Háas, utazó, Pestről. Zeick László, Egeresről. Gyárfás Elek, törvényészi bíró, Pestről. Vita Sándor, Küküllőmgyéből. Kutis, mérnök, K. Fehérvárról. Prabas Róza, Pestről. Fürti Dénes, erdőmester, Lugasról. Keresztes Nándor, tisztviselő, Pestről. Boritz József, birtokos, Tordáról. Zaturetzki Gedeon, birtokos, Biharról. Gál Miklós, birtokos, Kőveendről. Csákel János, kereskedő, M. Vásárhelyről. Szentmiklósi Kálmán, M. Vásárhelyről. Petrek István, birtokos, Pestről. Paec, mérnök, Sz. Ujvárról. Vintze Miklós, hiva-talnok, Sz. Ujvárról. Zador Gyula, birtokos, Sújából. Nagy Elek, birtokos, N. Enyedről. Beteg Ferencz, birtokos, Gy.-Szentkirályról. Kidali Móricz, kereskedő, B. Hunyadról. Kormos Rezső, honvéd-menház megbízottja, Miskolczról. Nesztor József, ügyvéd, Pestről.

*) E rovat alatt megjelölés az kkkóri s szerkesztőség szerk. m. felelős szerk. nem vállal.

bukkantunk. A tiszték föltartóztatták szekerünket, s tudakozódtak azon vidék állapota felől, a honnan jövének. Tanulmányozták a táj stratégiai pont-jait, s összehasonlították észleleteiket térképeinknek adataival. Megmutatták embereinknek, hogy mit kel-le teniük, ha itt csatára kerülne a dolog, s fel-tünteték mindazon előnyöket, mik a talaj és a ten-yészlet természetéből kivonható lennének. Kön-yen beláthatjuk, hogy az ily előtanulmányok az emberek is biztonságot kölcsönöznek, s előké-sztik a csata kedvező kimenetelét. Minden katoná stratégia les, s kötelességében pontosan jár el, mert ismeri működésének jelentőségét.

Elhagyva az u'ánusokat, nagy szarvasmarha és jubecoportok közé jutottunk, melyeket minden felől ösztereltek, hogy az ostromló hadseregek táplálékul szolgáljanak. E falkák mind nagyobbak és számosabbak lőnek, a mint a főhadiszállás fe-le közeledtünk, s meggyőződhetünk arról, hogy a németek tápszerekkel bőven él vannak látva. Sok helyütt friss almabort árultak, mely ital azonban nem maradtott rosz utóhatás nélkül a sörbűs szokott német gyomorokra.

Versailles feltűnő ellentétben állott azon vidé-kek pusztaságával és szegénységével, melyeket beu-tazánk. Az utczákban bemzsegték a fényes egyen-rubák, a házakat lobogók díszíték, a zenekarok szép indulókat játszottak, a fasorok között élénk társaság sétálgatott, a boltok nyitva voltak, a pia-czokon gyümölcsöt és veteményt árultak. Versailles kinézése oly vidám volt, mint egy főváros. Versailles valóban székhelye vala egy uralkodónak és udvarának, csakhogy ezen uralkodót nem XIV. Lajosnak, hanem I. Vilmosnak nevezték!

M. A.